

AGRARIËRS WERVEN VOOR BETER BODEMBEHEER DOOR INZET VAN GEDRAGSWETENSCHAPPEN

Achtergrondrapport actieonderzoek mestketen

▶▶ KIWK FACTSHEET

▶▶ Judith Westerink, Tineke de Boer, Esther de Wit-de Vries (WUR) | December 2020

Beter bodembeheer voor schoner water

Goed bodembeheer in de landbouw kan uitspoeling van nutriënten naar het grond- en oppervlaktewater helpen voorkomen. Een voorbeeld is het verhogen van het organische stofgehalte in de bodem, waardoor zowel nutriënten als water langer door de bodem worden vastgehouden. In gemeente Zwalk start een programma om boeren te interesseren voor beter bodembeheer. Het gaat om een gebied met een slechte waterkwaliteit. Het programma biedt boeren advies over mogelijke maatregelen, een tegemoetkoming in de kosten van deze maatregelen en de mogelijkheid om te leren van elkaar. Het programma gaat enkele jaren lopen.

Zoveel mogelijk boeren een adviesgesprek

De eerste stap in het programma is het werven van boeren voor een gratis adviesgesprek. De onderzoekers besloten met hun interventie hierbij aan te sluiten. Het doelgedrag – aanmelden voor een adviesgesprek – is goed meetbaar. Vooraf waren de verwachtingen van de betrokkenen laag: van de 300 boeren verwachtte men dat zich maximaal 10 boeren zouden aanmelden voor een adviesgesprek. De onderzoekers hoopten met behulp van gedragsinzichten bij te dragen aan een hoger aantal aanmeldingen.

Helpen interventies in een brief en een telefoontje daarna?

Alle boeren in Zwalk zijn per brief uitgenodigd om zich aan te melden voor een adviesgesprek. Om het effect van de interventie te kunnen zien, verdeelden de onderzoekers gemeente Zwalk in twee deelgebieden met een gelijk aantal boeren. De ene helft van de boeren ontving de brief die zonder hulp van gedragswetenschappers was opgesteld door de programmaorganisatie. De andere helft van de boeren ontving een brief met dezelfde informatie, geformuleerd en vormgegeven met behulp van gedragsinzichten. In deze brief werden de boeren bijvoorbeeld aangesproken op hun rol als goede waterbeheerders, werd aangegeven dat steeds meer boeren aan duurzaam bodembeheer doen, werd benadrukt dat het adviesgesprek vrijblijvend was, en was een foto opgenomen van een lokale boerenleider met een citaat waarin hij opriep om mee te doen. Twee weken na het versturen van de brieven is in beide gebieden een deel van de boeren gebeld die zich nog niet hadden aangemeld. Dit deden we om te onderzoeken of persoonlijk contact beter werkt dan een brief.

Veertien dagen na het versturen van de brief hadden dertien boeren zich aangemeld voor een adviesgesprek. Daarvan waren vijf mensen al bekend met het programma en een voorloper daarvan. Deze zijn niet meegerekend. Zes aanmeldingen waren op basis van de standaardbrief en twee op basis van de interventiebrief. Op grond van deze aanmeldingen kunnen we niet zeggen dat de interventiebrief statistisch gezien beter heeft gewerkt dan de standaardbrief. En ook niet slechter.

Bij het nabellen werden negentien mensen bereikt. Dit leidde tot zes directe aanmeldingen en vier mensen wilden later worden teruggebeld. Op grond daarvan kan geconcludeerd worden dat nabellen beter werkt dan niet nabellen.

Wat kunt u hiermee?

Het is bij een project dat zich richt op gedragsverandering bij boeren de moeite waard om goed na te denken over de communicatiestrategie. In het geval van Zwalk heeft de combinatie van strategieën (brief, media-aandacht, nabellen, mond-tot-mondreclame) meer aanmeldingen opgeleverd dan verwacht door de betrokkenen. De organisatoren denken dat vooral het nabellen en de mond-tot-mondreclame effectief waren. Op de brief reageerden vooral mensen die al bezig waren met bodemmanagement. Een mondelinge benadering lijkt mensen te kunnen motiveren om opties voor bodemverbetering te gaan onderzoeken.

Meer weten?

Lees het achtergrondrapport op de Stowa website over deze interventie: Agrariërs werven voor beter bodembeheer; het effect van gedragswetenschappen. T. de Boer, E. De Wit-de Vries en J. Westerink, 2021, WUR.

Deze factsheet is geschreven in het kader van het project Gedragswetenschappen van de Kennisimpuls Waterkwaliteit. Zie voor meer informatie [Kennisimpulswaterkwaliteit.nl](https://www.kennisimpulswaterkwaliteit.nl)